

**Aleksandra Anna Kozłowska**

*Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi*

## **Góral generałem – Andrzej Galica (1873–1945). Biografia żołnierza, polityka i literata**

Postać gen. bryg. Andrzeja Galicy została na trwałe zapisana w pamięci mieszkańców Polski południowej, szczególnie Podhala. Jego nazwisko jest również czytelne wśród historyków, szczególnie zajmujących się wojskowością. Nie znajdzie się go jednak na kartach podręczników czy popularnych opracowań historycznych. Chęć przybliżenia postaci twórcy pułków podhalańskich szerszemu odbiorcy oraz ożywienia pamięci o A. Galicy skłoniła piszącą te słowa do podjęcia badań przebiegu życia i działalności generała. Kolejnym celem stało się wyjaśnienie nieścisłości dotyczących wielu aspektów jego życia<sup>1</sup>.

Urodzony w Białym Dunajcu w 1873 r. A. Galica był góralem z krwi i kości. W latach młodości angażował się w działalność niepodległościową. Wstępując wraz z wybuchem I wojny światowej w szeregi Legionów Polskich, rozpoczął swoją karierę wojskową. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przyczynił się do utworzenia pułków podhalańskich. Wraz z nimi kontynuował walkę o granice państwa, stając w marcu 1920 r. na czele Dywizji Górskiej/21 Dywizji Piechoty. Pozostał na tym stanowisku do końca maja 1926 r. W wyniku zmian przeprowadzonych w Wojsku Polskim, po przewrocie majowym objął stanowisko dowódcy Okręgu Korpusu X w Przemyślu. W końcu 1930 r. odszedł z wojska. Kolejnym etapem w życiu A. Galicy stała się działalność polityczna. W latach 1930–1939 był najpierw posłem, a potem senatorem II Rzeczypospolitej. Prowadził aktywną działalność społeczną. Realizował się również – i to od najmłodszych lat – jako literat.

Jak dotąd, generał nie doczekał się biografii o charakterze monograficznym. Niemniej jednak jest on wymieniany w wielu opracowaniach dotyczących Legionów Polskich, Wojska Polskiego 1918–1938 czy życia politycznego lat 30. XX w. Wzmianki na temat A. Galicy mają najczęściej bardzo ogólnikowy cha-

---

<sup>1</sup> Prezentowana biografia powstała pod kierunkiem prof. nadzw. dr. hab. Andrzeja Lecha w ramach prac Interdyscyplinarnego Zespołu Badania Wsi Uniwersytetu Łódzkiego. Recenzowali ją: prof. nadzw. dr. hab. Maria Nartonowicz-Kot (Uniwersytet Łódzki) oraz prof. zwyczaj. dr. hab. Tadeusz Dubicki (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie). Publiczna obrona odbyła się 18 VII 2012 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego; dla potrzeb wydawniczych autoreferat został uzupełniony o aparat naukowy w postaci odsyłaczy.

rakter. O twórcy pułków podhalańskich napisano kilka artykułów, przeważnie popularnonaukowych. W niewielkim stopniu wykraczają one poza informacje zawarte w hasłach słownikowych czy encyklopedycznych<sup>2</sup>. Najlepiej opracowanym i najobszerniejszym pozostaje nadal biogram generała, autorstwa Jana Lubicza-Pachońskiego, zamieszczony w *Polskim Słowniku Biograficznym*<sup>3</sup>. Natomiast jedynym szerszym, ogólnodostępnym opracowaniem dotyczącym A. Galicy jest rozdział książki Włodzimierza Wnuka pt. *Moje Podhale*, w całości poświęcony twórcy pułków podhalańskich. Tekst ten ma jednak charakter popularno-naukowy<sup>4</sup>. Korzystałam również z wielu źródeł pośrednich. Stąd w bibliografii mojej pracy doktorskiej znalazły się liczne pamiętniki i wspomnienia czy korespondencje wydane drukiem. Wreszcie, napisanie biografii generała nie byłoby możliwe bez wykorzystania szeregu opracowań – monografii czy artykułów. Pomogły one zarówno w odtworzeniu życiorysu A. Galicy jak i wydarzeń, stanowiących jego tło.

Dziwić może fakt, że postać tak barwną i legendarną, jak A. Galica, potraktowano w historiografii wręcz marginalnie. W ostatnim czasie powstało przecież wiele biografii dotyczących generałów II Rzeczypospolitej. Nikt nie pokusił się jednak o podobnie całościowe i naukowe, w ramach analizy badawczej, przedstawienie sylwetki A. Galicy. Przyczyną tego stanu rzeczy jest zapewne brak bezpośrednich źródeł archiwalnych dotyczących tej postaci. Skoro chodzi o wojskowego, do tego generała, należałoby ich szukać głównie w Centralnym Archiwum Wojskowym. Tymczasem już przegląd akt personalnych wywołuje wielki niedosyt badacza. Znajdzie w nich bowiem jedynie kilka dokumentów, które nie zawierają nawet podstawowych informacji dotyczących np. przebiegu służby. Brak także sporządzanych każdego roku przez przełożonych opinii na temat generała. Jak udało się ustalić, już po odejściu A. Galicy z wojska w stan spoczynku (31 XII 1930 r.) kartę ewidencyjną generała przesłano z Przemysła do Biura Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie. Obecnie jednak w Centralnym Archiwum Wojskowym dokumentu tego nie ma. Pozostaje zatem zagadką co stało się z aktami twórcy pułków podhalańskich<sup>5</sup>.

---

<sup>2</sup> P. Stawecki, *Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918–1939*, Warszawa 1994, s. 116; *Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919–1939. Słownik biograficzny*, oprac. M. Smogorzewska, red. A. K. Kunert, T. II, E-J, Warszawa 2000, s. 78–80; J. J. Kasprzyk, Galica Andrzej, [w:] *Encyklopedia białych plam*, T. VI, Evola Julius-Gestapo, Radom 2001, s. 247–249; W. K. Cygan, *Oficerowie Legionów Polskich 1914–1917. Słownik biograficzny*, T. II, G-K, Warszawa 2006, s. 8–10.

<sup>3</sup> J. Lubicz-Pachoński, Galica Andrzej, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, T. VII, z. 3, Kraków 1948–1958, s. 222–224.

<sup>4</sup> W. Wnuk, *Moje Podhale*, Warszawa 1968, s. 57–102.

<sup>5</sup> Centralne Archiwum Wojskowe, Biuro Personalne Ministerstwa Spraw Wojskowych I.300.18.206: Pismo z 14 III 1931 r. w sprawie wysłania z Przemysła do Warszawy karty ewidencyjnej gen. A. Galicy; Pismo z 3 V 1931 r. dotyczące przechowania dokumentów gen. w st. spocz. A. Galicy w Biurze Personalnym Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Odtwarzając służbę A. Galicy w Wojsku Polskim, wielokrotnie musiałam posługiwać się źródłami pośrednimi; takimi jak np. akta personalne osób, z którymi generał stykał się w czasie swojej kariery wojskowej, przede wszystkim tzw. pedeków generała, czyli jego zastępców jako dywizjonera, szefów sztabów czy dowódców podlegających mu jednostek. W Centralnym Archiwum Wojskowym nie ma zespołu, który zawierałby dokumenty dotyczące 21 Dywizji Piechoty Górskiej (a większość związków taktycznych z okresu 1918–1939 posiada takie zespoły). Pewne informacje na ten temat można odnaleźć w zespołach Wojskowego Biura Historycznego, Dowództwa Okręgu Korpusu V oraz poszczególnych pułków podhalańskich. Komenda Garnizonu Przemyśl liczy zaledwie 15 jednostek archiwalnych. Mizeria źródeł niezwykle utrudniała odtworzenie służby generała w Wojsku Polskim.

Materiały na temat A. Galicy odnaleźć można również w Archiwum Państwowym w Krakowie. Dostarczyło ono źródeł dotyczących nauki przyszłego twórcy pułków podhalańskich w Gimnazjum św. Anny oraz pracy w Szkole Przemysłowej w Krakowie. Ponadto zespół „Naczelny Komitet Narodowy” pozwolił pozyskać informacje na temat służby A. Galicy w Legionach Polskich. Stały się one szczególnie cenne w sytuacji, gdyż w Centralnym Archiwum Wojskowym z powodu mikrofilmowania zablokowano możliwość korzystania z zespołów dotyczących Legionów Polskich. Uzupełnieniem tego fragmentu biografii A. Galicy stały się również dokumenty legionowe przechowywane w Archiwum Państwowym w Łodzi. Natomiast Archiwum Akt Nowych w Warszawie posiada w swoich zbiorach akta związane z Bezpartyjnym Blokiem Współpracy z Rządem i Obozem Zjednoczenia Narodowego oraz z biurem sejmu II Rzeczypospolitej. Odnaleźć w nich można dokumenty dotyczące działalności politycznej i parlamentarnej A. Galicy w latach 1930–1939.

Wydawać by się mogło, że pierwszorzędym źródłem przy pisaniu biografii A. Galicy mogą być jego wspomnienia, które powstały w czasie II wojny światowej. Są one przechowywane w formie rękopisów w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Przynoszą one jednak kolejne rozczarowanie. Nie przedstawiają bowiem większej wartości poznawczej, zwłaszcza zaś faktograficznej. Są to raczej zapiski strzępów obrazów, jakie zachowały się w pamięci starego i powoli podupadającego na zdrowiu generała. Na próżno szukać w nich detali. Zapisy dat, choćby rocznych, stanowią rzadkość. Brak imion przy nazwiskach, wielokrotnie nazwy geograficzne podane zostały w zniekształconej formie. Dodatkową trudność dla historyka sięgającego do spuścizny po A. Galicy stanowi fakt, iż zachowała się ona w postaci trudnych do odczytania rękopisów.

Uzupełnieniem bazy źródłowej dotyczącej życia prywatnego A. Galicy stała się jego korespondencja z przyjacielem, Władysławem Orkanem – pisarzem i publicystą. Znajduje się ona w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie i obejmuje lata 1900–1927. Za niezwykle cenne uznać należy informacje pocho-

dzące z akt stanu cywilnego parafii rzymsko-katolickiej pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego w Sanoku, znajdujących się w zasobach Archiwum Państwowego w Rzeszowie, Oddział w Sanoku. Wspomnieć również należy o Archiwum Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Przechowywane tam archiwalia pozwoliły na ustalenie wielu szczegółowych informacji na temat Bronisławy Olgi, malarki, młodszej córki generała.

Dużą rolę w opracowaniu biografii A. Galicy odegrały źródła drukowane, takie jak np. *Kalendarze krakowskie* z lat 1897–1914, wydawane przez Józefa Czecha, czy opracowane pod redakcją Marka Tarczyńskiego dokumenty operacyjne bitwy warszawskiej i niemeńskiej<sup>6</sup>. Ponadto wykorzystano roczniki oficerskie, Dzienniki Personalne Ministerstwa Spraw Wojskowych, Dzienniki Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych oraz sprawozdania stenograficzne z posiedzeń sejm i senatu z lat 1930–1936.

Nieocenioną wręcz pomocą okazała się kwerenda prasowa, której wyniki stanowiły wielokrotnie jedyne źródło informacji na temat wydarzeń z życia generała. W pracy wykorzystałam ponad 100 tytułów periodyków, z czego blisko 60 to prasa z lat 1900–1939. Do najstarszych należy krakowska *Młodość* i lwowski *Promień* – z 1900 r. Źródłem wiadomości dotyczących A. Galicy była prasa codzienna czy tygodniki, jak i czasopisma specjalistyczne, rzec można branżowe, takie jak np. *Architekt*, *Lekarz Wojskowy*, *Muzyk Wojskowy*. Należy również zwrócić uwagę na różnorodność terytorialną periodyków. Wykorzystałam prasę ukazującą się m.in. w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Warszawie, Częstochowie, Przemyśle, Lwowie czy Poznaniu. Znaczna część tytułów została wydana w Polsce południowej, np. w Nowym Targu, Nowym Sączu, Cieszynie, Katowicach, Jarosławiu. Oczywiście, autorka sięgnęła również do wielu periodyków naukowych, zarówno przedwojennych jak i wydanych po 1945 r.

Stosunkowo niewielkie uzupełnienie badań stanowiły tzw. źródła wywołane. Trudność w tym względzie natury obiektywnej stanowi wpływ czasu. Od daty urodzenia A. Galicy minęło już niemal 140 lat. Zaliczał się on do grupy starszych generałów okresu II Rzeczypospolitej. W chwili odzyskania przez Polskę niepodległości miał już 45 lat. Niestety, w tej sytuacji trudno było nawiązać bezpośrednie kontakty z rodziną A. Galicy. Część bliskich krewnych generała już nie żyje. Natomiast cennych informacji na temat rodziny generała udzieliły autorce: Divina Galica, znana w świecie sportu wnuczka generała, mieszkająca na stałe w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz Zofia Włodzimirska, wychowawca Bronisławy Dąbrowskiej, drugiej żony gen. A. Galicy.

Na końcu rozprawy znajduje się około 80 fotografii, stanowiących ilustracje do prezentowanej biografii. Są wśród nich zdjęcia nie tylko samego A. Gali-

<sup>6</sup> *Bitwa warszawska 13–28 VIII 1920. Dokumenty operacyjne*, red. M. Tarczyński i inni, cz. I (13–17 VIII), Warszawa 1995; cz. II (17–28 VIII), Warszawa 1996; *Bitwa niemeńska 29 VIII–18 X 1920. Dokumenty operacyjne*, red. M. Tarczyński i inni, cz. I (29 VIII–19 IX), Warszawa 1998; cz. II (20 IX–18 X), Warszawa 1999.

cy, ale także jego rodziny, miejsc związanych z jego osobą oraz wizerunków plastycznych twórcy pułków podhalańskich. Jako ilustracje wykorzystano fotografie, karty pocztowe, a także dokumenty.

Praca doktorska składa się z 10 rozdziałów i posiada w zasadzie układ chronologiczno-rzeczowy. Przedstawiono w nim kolejne etapy życia bohatera w latach 1873–1945 – jego edukację i pracę zawodową, działalność patriotyczną, udział w I wojnie światowej i wojnie polsko-bolszewickiej. Dalej jego karierę w Wojsku Polskim oraz działalność polityczną i społeczną. Wreszcie schyłek życia. Nie dało się jednak uniknąć pewnych odstępstw od tej zasady. Widać je już w części poświęconej wspomnianemu udziałowi w życiu społecznym. Wynika to z różnorodności działań podejmowanych przez A. Galicę na przestrzeni całego życia. Chronologia została także zachwiana przez wyodrębnienie 2 rozdziałów dotyczących spraw osobistych i rodziny oraz zainteresowaniom literackim i kontaktom ze środowiskiem artystycznym. Ponadto biografia generała nie byłaby pełna bez próby przedstawienia jego twórczości literackiej.

Badania nad postacią A. Galicy ukazały złożoność tej sylwetki. Po pierwsze, bardzo wyraźnie ścierały się w nim cechy chłopca i inteligenta. W ciągu swojego życia kilka razy zmieniał profesje – od inżyniera, przez wojskowego, po polityka. Był człowiekiem przełomu wieków i epok, Młodej Polski i 20-lecia międzywojennego, niewoli narodowej i wolności. Należał do tego szczęśliwego pokolenia, które po 123 latach zaborów doczekało odzyskania przez Polskę niepodległości. Równocześnie A. Galicy przyszło przeżywać dramat jej utraty w 1939 r.

Późniejszy generał był współtwórcą regionalizmu podhalańskiego. Przed I wojną światową brał udział w kolejnych trzech Zjazdach Podhalan, w latach 1911–1913. Na II Zjeździe, jaki odbył się w Nowym Targu w dniach 3–4 VIII 1912 r., A. Galica przyczynił się do utworzenia oddziałów paramilitarnych o nazwie Drużyny Podhalańskie, które uznać można za protoplastów późniejszych wojskowych jednostek podhalańskich. Był aktywnym członkiem Związku Strzeleckiego, tworząc od podstaw okręg skawiński tej organizacji. Służba w Legionach Polskich stanowiła początek jego kariery wojskowej. Rozpoczęła się ona od objęcia dowództwa batalionu uzupełniającego, a potem – 1915 r. – I batalionu w 4 pułku piechoty. Następnie A. Galica dowodził kolejno 6, 3 i 4 pułkiem piechoty Legionów Polskich<sup>7</sup>. Odnaczył się walorami dowódcy i żołnierza, zdolnościami organizacyjnymi i odwagą. Otrzymał za to wysokie odznaczenia bojowe – austriackie i niemieckie. Wraz z odzyskaniem przez Polskę niepodległości kontynuował służbę w Wojsku Polskim. Przystąpił do realizacji

---

<sup>7</sup> Na temat służby A. Galicy w Legionach Polskich m.in.: A. Kozłowska, *4 Pułk Piechoty Legionów w latach 1915–1939. Ludzie, tradycje i pamiątki*, „Mars” (Warszawa – Londyn) 2001, T. 11, s. 71–92 – tu szersza bibliografia; też, W. „ludowym” pułku – Andrzej Galica na czele I batalionu 4 Pułku Piechoty Legionów Polskich (1915–1916), „Zeszyty Wiejskie” 2010, z. XV, s. 134–149.

swojego największego marzenia – utworzenia pułków podhalańskich, posiadających odrębne umundurowanie, nawiązujące do góralskiego stroju ludowego. Doprowadził do sformowania I i II Brygady Górskiej, a następnie Dywizji Górskiej, nad którą objął dowodzenie w marcu 1920 r. Pnąc się po kolejnych szczeblach kariery wojskowej w tym samym roku otrzymał nominację na pierwszy stopień generalski. Wziął udział w wojnie polsko-bolszewickiej wykazując się szczególną odwagą w czasie bitwy warszawskiej. Został za to odznaczony Orderem Wojennym Virtuti Militari klasy V. Posiadał także liczne inne odznaczenia, polskie i zagraniczne.

Pokojowy okres służby w Wojsku Polskim rozpoczął w Bielsku-Białej jako dowódca 21 Dywizji Piechoty, potem 21 Dywizji Piechoty Górskiej. Z pewnością ten okres (1921–1926) należał do najlepszych w życiu A. Galicy. Dowodzenie dywizją stanowiło bowiem zrealizowanie ambicji każdego wojskowego, a równocześnie ukoronowanie kariery. Ponadto w tym czasie wprowadzano różniące się od ogólnowojskowego umundurowanie jednostek podhalańskich. Spełniały się zatem kolejne marzenia A. Galicy. Tymczasem 1926 r. przyniósł poważne zmiany w jego życiu. Niejednoznaczna postawa w czasie przewrotu majowego stała się przyczyną przeniesienia na stanowisko dowódcy Okręgu Korpusu X w Przemyślu. Zważywszy na deprecjację tego stanowiska po wypadkach majowych, stanowiło to dla generała wątpliwy awans. Pobyt w Przemyślu zbiegł się także w czasie z dramatem osobistym. W 1929 r. zmarła tragicznie jego młodsza córka Bronisława Olga. Wydarzenie to stanowiło ciężki cios dla A. Galicy. On sam czuł się coraz bardziej zmęczony i znużony papierkową pracą na stanowisku dowódcy Okręgu Korpusu X.

Wybór na posła i odejście z Wojska Polskiego w grudniu 1930 r., rozpoczęło zupełnie nowy rozdział w życiu 57-letniego generała. W 1935 r. A. Galica zamienił ławę sejmową na senacką. Początkowo związał się z Bezpartyjnym Blokiem Współpracy z Rządem, a następnie wstąpił w szeregi Obozu Zjednoczenia Narodowego. Pierwsze z tych ugrupowań reprezentowało politykę Józefa Piłsudskiego, drugie miało stanowić jej kontynuację. Osoba A. Galicy wykorzystywana była przede wszystkim do celów propagandowych. On sam traktowany był jak figurant. Świadczy o tym dobitnie odsunięcie w 1938 r. starzejącego się (65 lat) generała z pierwszego szeregu działaczy Obozu Zjednoczenia Narodowego<sup>8</sup>.

Z pewnością żywiołem A. Galicy było wojsko, a jego działalność polityczną uznać można za sprawę drugorzędną. Nie był politykiem najwyższej miary, jednak wybił się ponad przeciętność. Zdaniem współczesnych, często znających generała, nie nadawał się on na polityka. Podejmując się działalności na tym polu był już – według ówczesnej miary – w zaawansowanym wieku.

<sup>8</sup> Więcej o działalności politycznej generała: A. Kozłowska, *General Andrzej Galica – poseł i senator (1930–1939). Szkic do łódzkiego fragmentu biografii*, „Rocznik Łódzki” 2004, T. LI, s. 193–217.

W miarę upływu czasu A. Galica czuł się w środowisku politycznym coraz gorzej. Pozostając wierny ideom J. Piłsudskiego, nie potrafił wyrazić głośno sprzeciwu przeciwko niektórym działaniom rządów sanacyjnych. Rodziło to frustrację i wewnętrzne rozdarcie. Generał czuł się wypalony i odstawiony na boczny tor. Jednak, choć wykorzystywany do doraźnych celów, należał do wybuchu II wojny światowej do czołowych postaci środowiska piłsudczykowski i polityków sanacyjnych. Po części był może oportunistą, który nie potrafił zrezygnować z pozycji i przywilejów, jakie dawały mu funkcje posła i senatora. Zapewne wiele prawdy zawiera stwierdzenie gen. broni Stanisława Szeptyckiego, który określił A. Galicę mianem „chytry”, innymi słowy „przebiegły”, „cwany”<sup>9</sup>.

Należy jednak podkreślić, że do samego końca istnienia niepodległej Polski, generał bezinteresownie angażował się w rozmaite akcje polityczne i społeczne, takie jak np. Ochotniczy Korpus Zaolziański czy pożyczka lotnicza. Pozostawał aktywny i starał się być widoczny, dosłownie wszędzie. Pozytywnie należy również ocenić pracę gen. A. Galicy na rzecz Zrzeszenia Inteligencji Ludowej i Przyjaciół Wsi. Był jednym z głównych inicjatorów ruchu inteligencji, wywodzącej się ze wsi, na rzecz wspierania kulturalnego i edukacyjnego swojego środowiska. To jemu właśnie udało się powołać do życia organizację, która mogła realizować owe cele (1937 r.). Trzeba jednak pokreślić, że działalność A. Galicy w Zrzeszeniu stała się jego osobistą porażką. Okazało się bowiem, że osoba generała nie stanowi dla środowiska inteligencji ludowej autorytetu, mogącego skonsolidować ją we wspólnych dążeniach. Gotowy był jednak poświęcić swoje osobiste ambicje dla organizacji, którą przecież tworzył i na rzecz której z pełnym oddaniem pracował aż do wybuchu II wojny światowej.

Jako człowiek przez całe życie A. Galica wykazywał wiele cech uważanych powszechnie za charakterystyczne dla górali. Były nimi przede wszystkim upór, determinacja w dążeniu do wyznaczonych celów oraz duma ze swojego pochodzenia i poczucie własnej wartości. Był chłopem z krwi i kości, o czym świadczy także fakt zakupu na początku lat 30. XX w. majątku Majdan. Jak podkreślał sam A. Galica, wraz z żoną chcieli mieć kawałek własnej ziemi. Rzec można, generał był do tego wręcz genetycznie zaprogramowany. Przecież emerytura, diety poselskie, a potem senatorskie, wreszcie dochody z prowadzenia biura mierniczego w Warszawie, z pewnością pozwoliłyby A. Galicy i jego rodzinie wieść spokojne i dostatnie życie. Prowadzenie własnego gospodarstwa koło Piotrkowa Trybunalskiego stanowiło jednak odskocznnię dla generała od działalności politycznej i w pewien sposób rekompensowało utratę ziemi w rodzinnym Białym Dunajcu.

Bez wątpienia A. Galica wybił się ponad przeciętność. Należał do elity społecznej II Rzeczypospolitej, o czym świadczy zdobyta przez niego pozycja. Użyskując dyplom inżyniera, stał się jednym z pierwszych mieszkańców Białego

---

<sup>9</sup> Centralne Archiwum Wojskowe, A. Galica, ap 1295+7506+8180+92505. Lista kwalifikacyjna z 1921 r.

Dunajca posiadających wyższe wykształcenie. Od czasów młodości A. Galica przebywał w środowisku wybitnych artystów, polityków i działaczy społecznych. Piął się także niezwykle wysoko po szczeblach kariery wojskowej. Wszystko to ukształtowało człowieka o szerokich zainteresowaniach społeczno-kulturalnych i politycznych. O nietuzinkowości A. Galicy świadczą również jego zdolności artystyczne. Pielęgnował je w kilku dziedzinach – architekturze, malarstwie oraz literaturze. Ta ostatnia stała się jego autentyczną pasją i nie do końca spełnioną – z czego zdawał sobie sprawę – ambicją. Jego nazwisko na trwałe jednak związane jest z pojęciem tzw. szkoły podhalańskiej, do której należeli również Wojciech Brzega, Feliks Gwiżdż czy Józef Jedlicz. Grupie tej patronował Władysław Orkan, przyjaciel i mentor, on też miał największy wpływ na działalność literacką A. Galicy.

Z zebranego materiału archiwalnego wyłonił się obraz rodziny generała – ludzi o wyjątkowych cechach psychospołecznych. Sam A. Galica był pierwszą osobą w swojej rodzinie, która zdobyła wyższe wykształcenie. Pierwsza żona generała, pochodząca również ze wsi, była wykształconą śpiewaczką. Posiadając chłopskie korzenie, Galicowie zawdzięczali swoją pozycję ciężkiej pracy i uporowi w dążeniu do wyznaczonego celu. W rodzinie A. Galicy nie brakowało ludzi nietuzinkowych i uzdolnionych artystycznie – pisarzy, malarzy, muzyków, a nawet aktorów. Znaleźć ich można zarówno wśród krewnych, jak i powinowatych generała (szwagier Włodzimierz Jarosz – literat, nauczyciel, autor podręczników historii). Z pewnością dzieci A. i Józefy Galiców odziedziczyły wiele cech po rodzicach. Obie córki – Janina i Bronisława Olga – posiadały bowiem zdolności artystyczne. Synowie natomiast – Władysław i Adam – służyli w wojsku, zyskując swoje miejsce w historiografii.

Do późnej starości A. Galica był bardzo aktywny, zachowując sprawność fizyczną i umysłową. Zmarł w swoim majątku Majdan, koło Piotrkowa Trybunalskiego, w dniu 6 VI 1945 r. w wieku 72 lat. Na trwałe zapisał się w dziejach Polski jako jeden z tych, którzy swoją działalnością i walką przynieśli krajowi niepodległość, a przede wszystkim jako twórca jednostek podhalańskich. Na Podhalu A. Galica traktowany jest jak bohater. Ma tam tablice pamiątkowe i ulice swojego imienia, a w Białym Dunajcu nawet pomnik. Niestety, w pozostałych regionach kraju jest znacznie mniej znany. Tymczasem w pełni zasłużył sobie na pamięć Polaków.